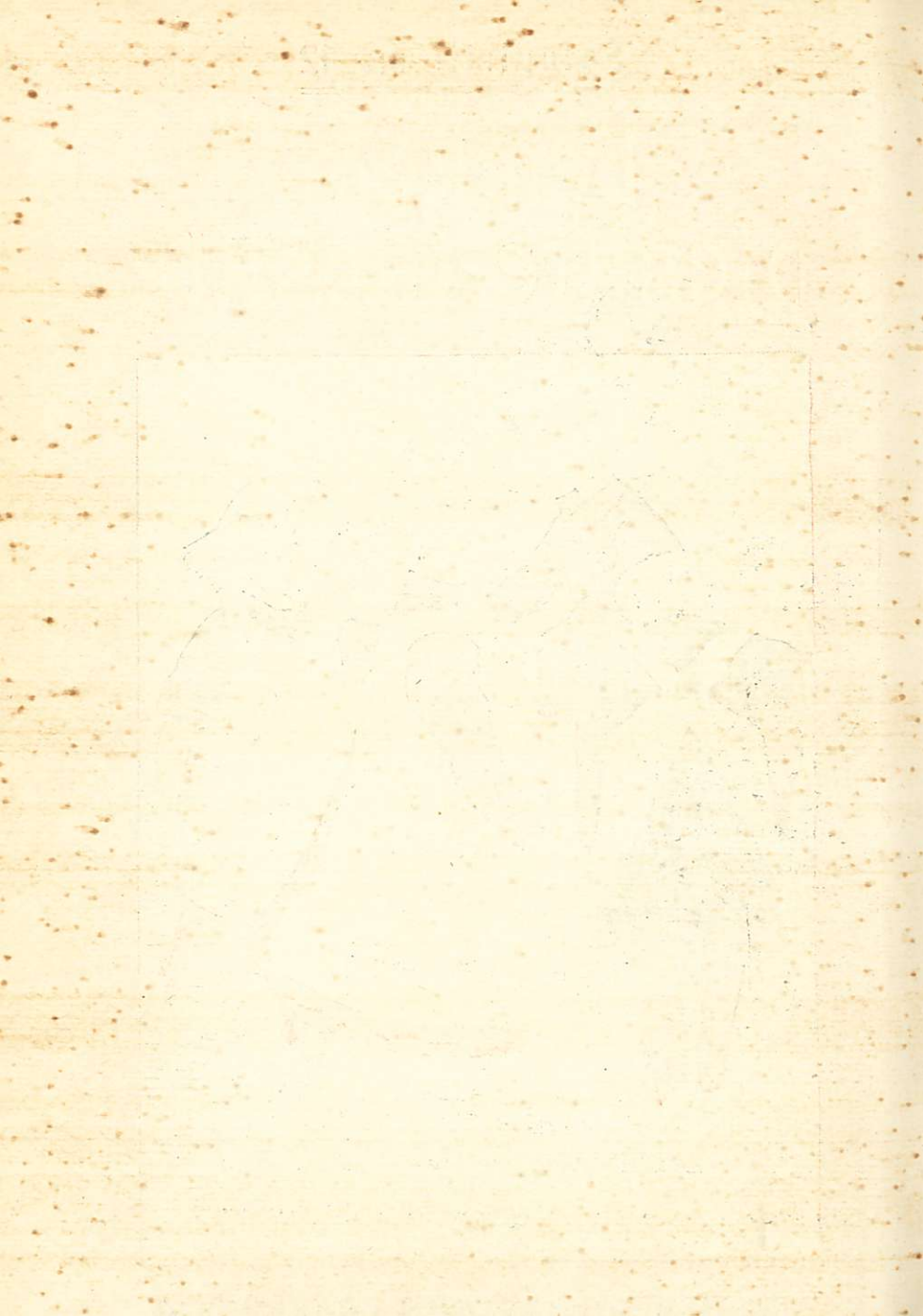

Satupirtti n:o 12

Leikkejä pienille lapsille

WERNER SÖDERSTRÖM OSAKEYHTIÖ

XII

LEIKKEJÄ PIENILLE LAPSILLE

XII

LENNY'S PINEAPPLE LARDERS

LEIKKEJÄ PIENILLE LAPSILLE

PORVOOSSA
WERNER SÖDERSTRÖM OSAKEYHTIÖ

PORVOOSSA WERNER SÖDERSTRÖM
OSAKEYHTIÖN KIRJAPAINOSSA 1911

I. Leikkejä ja loruja äidin polvella.

1.

Körö, körö kirkkoon
papin muorin penkkiin,
parahasen paikkaan,
ruskealla ruunalla,
valkealla varsalla
hopealla helmellä.
Kukko siellä puuron keittää,
kana maidon lämmittää,

pikku lintu lusikat pesee,
harmaa lintu halkoja hakkaa,
punainen lintu puita kantaa,
västäräkki voin suolaa,
harakka kauhan kaaputtaa,
varis vieraita vastaan ottaa
ja pikku Matti syö!

Lasta hypitellään polvella samalla lorua sanellen.

2.

Leivon, leivon leivän, —
kenelle sen annan? —
Äidille sen kannan,

hyöritän, pyöritän ympäri näin,
tuikin, puikin piikillään,
pistän leivän uuniin!

Lapsi taputtelee käsiään vastakkain. Viimeisellä säkeellä ojentaa hän kätensä suoraksi, — pistäen leivän uuniin.

3.

Harakka huttua keittää,
hännällänsä hämmentää,
pyrstöllänsä pyörittää,
antaa tuolle, antaa tuolle,

antaa tuolle, antaa tuolle,
— tuopa jäikin ilman!
Lähtee lämmintä huttua hakemaan!

Lapsen kämmmenellä pyöritellään sormea ympäri, kunnes ruvetaan puuroa jakamaan. Silloin otetaan kiinni sormen päästä toisesta toisensa jälkeen, jolloin viimeinen jää ilman. Lopuksi hyppii harakka ylös pitkin käsivartta lämmintä huttua hakemaan.

4.

Onko koira kotona.

Toinen leikkijöistä rakentaa viisi »taloa» asettamalla kätensä vastakkain niin, että ainoastaan sormien päät koskevat toisiinsa sormien ollessa hajallaan. Jokainen sormien yhtymäkohta on »talo» ja jokaisesta talosta kysyy toinen leikkijöistä, joka on hevosmies, asettaen sormensa s. o. hevosesen taloon: »Onko koira kotona?» — Vastataan: »Miesten kanssa metsässä», jolloin kysyjä »ajaa» toiseen taloon, jossa vastataan taas samalla tavalla. Lopuksi tullaan viimeiseen taloon ja sieltä kysyttäessä koira vastataankin: »On!» — »Saako tämän talon kaivosta hevosta juottaa?» kysytään edelleen. — »Juota vaan, mutta varo, varo, ettei koira pure!» Silloin juottaa ajaja hevostaan kaivosta s. o. pistää sormensa peukalojen ja etusormien väliseen aukkoon, jolloin toinen koettaa äkkiä siepata siitä kiinni s. o. koira koettaa puraista hevosta. — Jos hän saa sormen kiinni siepatuksi, saa hän nyt vuorostaan olla kysyjänä.

5.

Vedetään nuottaa,
saadaan kalaa,
kissalle kiiskiä,
koiralle kuoreita,
— meidän Matille noin suuret kalat!

Pidetään lapsen käsistä kiinni ja heitellään häntä eteen- ja taaksepäin. Kun on tultu viime säkeeseen, levitetään lapsen kädet kauas toisistaan, ja näytetään miten suuria kaloja saa meidän Matti.

6.

Täss' on viisi vikkellä,
viisi miestä miehekästä:
Peukaloinen paksu poika,
Suomensotti soriainen,
Pitkämies ja Kultaralli,
viimein pikku Pikkurilli,

kaikki osaa kumarrella,
taitavasti taivutella,
piilohonkin puikahtavat,
sieltä jälleen palajavat,
— mutta yksi, kaksi, noin,
kiinni jo ne saada voin!

Lapsen käsi asetetaan ylös ja sitten luetellaan sormien nimet ja nipistetään hiukkasen joka sormen päästä. Annetaan niiden sitten taipua ylös ja alas, pistetään ne vikkellästi piiloon, vedetään taas esille ja lopuksi siepataan ne kaikki äkkiä kiinni, kuten lorussa sanotaan.

7.

Ken söi kesävoin? —
Kissa söi kesävoin.
Missä kissa? — Aitan alla.
Missä aitta? — Tuli poltti.
Missä tuli? — Vesi sammutti.
Missä vesi? — Härkä särpi.
Missä härkä? — Niityllä.
Missä niitty? — Viikate niitti.

Missä viikate? — Kannon päässä.
Missä kanto? — Mato kaivoi.
Missä mato? — Kukko noukkas.
Missä kukko? — Lentämässä,
liitämässä, laatamassa
kymmenen kylän ylitse,
seitsemän meren selitse.

8.

Hiiri metsähän menevi
pieni kelkkanen perässä,
pieni kirves kelkkasessa.
Kissa aidalta kysyvi:
»Minne menet hiiri parka?» —
»Lähden puita purkamahan,
aidaksia särkemähän.»
»Entä jos puu päälles kaatuu?» —
»Minä juoksen juuren alle.»
»Entä jos nälkä näppäsevi?» —
»Minä syön koivun kuorta.»

»Entä jos se kivistelee?»
»Minä voidan voisulalla.»
»Mistä hiiri voita saapi?» —
»Vanhan mummon vakkasesta.»
»Mistäs vanha mummo saapi?»
»Nuoren lehmän antimesta.»
»Mistäs nuori lehmä saapi?»
»Heleästä heinän päästä,
kultaisen kukan nenästä,
kaunihin kanervan päästä.»

Kukko ja kana meni kylpemään,

— ei ollut saunassa vettä,

kukko hyppäs kaivolle:

»Hyvä kaivo, kaunis kaivo,
anna mulle vettä.»

»En anna, en anna,
ennenkuin tuot kiulun.»

Kukko hyppäs tytön luo:

»Hyvä tyttö, kaunis tyttö,
anna mulle kiulu.»

»En anna, en anna,
ennenkuin tuot kengät.»

Kukko hyppäs suutariin:

»Hyvä suutar', kaunis suutar',
anna mulle kengät.»

»En anna, en anna,
ennenkuin tuot harjaksia.»

Kukko hyppäs sian luo:

»Hyvä sika, kaunis sika,
anna mulle harjaksia.»

»En anna, en anna,
ennenkuin tuot jauhoja.»

Kukko hyppäs mylläriin:

»Hyvä myllär', kaunis myllär',
anna mulle jauhoja.»

»En anna, en anna,
ennenkuin tuot jyviä.»

Kukko hyppäs pellolle:

»Hyvä pelto, kaunis pelto,

anna mulle jyviä.»

»En anna, en anna,
ennenkuin tuot säkin.

Kukko hyppäs kankuriin:

»Hyvä kankur', kaunis kankur',
anna mulle säkki.»

»En anna, en anna,
ennenkuin tuot pellavia.»

Kukko hyppäs mummon luo:

»Hyvä mummo, kaunis mummo,
anna mulle pellavia.»

Ja mummo häll' pellavat antoi,
pellavat hän kankurill' kantoi;

kankur' häll' säkin antoi,
säkin hän pelloll' kantoi;

pelto häll' jyvät antoi,
jyvät hän mylläriin kantoi;

myllär' häll' jauhot antoi,
jauhot hän siall' kantoi;

sika häll' harjakset antoi,
harjakset hän suutarill' kantoi;

suutar' häll' kengät antoi,
kengät hän tytöll' kantoi;

tyttö häll' kiulun antoi,
kiulun hän kaivolle kantoi;

kaivo häll' vettä antoi,
veden hän saunaan kantoi
ja niin saivat kylpeä kyllin.

10.

Minä menin Melkkolaan,
Melkkolan koirat haukkumaan.
Minä nousin aidan päälle,
aita kaatui kahden puolen.
Minä kuusehen kapusin,
kuusi meni kuudeks' muruks'.
Minä lensin lepestöhön,
lepestö mulle sauvan antoi,
sauva minut tielle saattoi,
tie minut taloon vei.
Tapasin isännän istumassa,
löysin emännän leipomassa,
pojan köyttä vääntämässä,
tyttären taikinaa taputtamassa.
Pyysin siltä kakkarata:
»Emoseni, muoriseni,
teeppä mulle kakkarainen,
kiven silmän suurukainen,

lepän lehden levyinen,
koivun lehden korkeuin,
pajun lehden paksulainen.»
Minä kakun kalamiehell',
kalamies minulle kaloja;
minä kalat riihimiehell',
riihimies minulle jyviä;
minä jyvät linnun suuhun,
lintu mulle siivet antoi.
Niillä lentää lepsuttelin
yhdeksän meren ylitse,
kahdeksan kallion alatse.
Siell' oli miehet miekka vyöllä,
vanhat vaimot vaskivöissä,
tyttäret tinasolissa,
kukot kultakannuksissa,
kanat rautavarpahissa.

11.

Oli ennen ukko ja akka,
niillä oli pikkunen poika,
joll' oli punainen piippalakki
ja taivaankarvanen kaunis takki.
Kerronko mä vielä?

Jos vastataan kerro, niin alotetaan taas alusta.

12.

»Oli kerran kaksi koiraa, toisen nimi oli »Kerro» ja toisen nimi oli »Älä kerro». Ja sitten Kerro juoksi metsään; mutta mikä sen nimi oli, joka jäi kotiin?» — »Sen nimi oli »Älä kerro», vastaa lapsi. »No, enpä minä enää kerrokaan!»

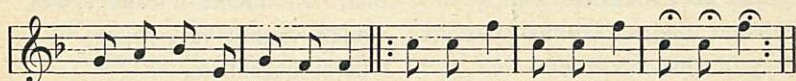
II. Laulu- ynnä muita leikkejä.

1. Jänö-leikki.

Piiri.

1 v. Jä - nö is - tuu maassa torkku - en, mi - kä sull' on jä - nö - nen,

kun et e - nää hyppe - le? Hyppää pois, hyppää pois, hyppää pois.

Lapset seisovat piirissä. Valitaan joukko jänöjä, jotka asettuvat piirin sisälle kyykkysilleen, pää alas painettuna ja kädet korvien kohdalla pystyssä esittäen jänön korvia. He ovat torkkuvinaan, mutta kun piiri laulaa: »Hyppää pois», alkavat jänöt hyppiä, kunnes seisahtuvat kukin jonkun piirissä olijan eteen, joka sitten vuorostaan tulee jänöksi.

2. Kellot soivat.

Näin soi suu - ri kel - lo: piu pau, piu pau! Pie - ni kel - lo

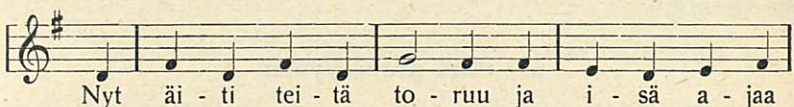
soi - pi: len - gen län - gen, len - gen län - gen! Pik - ku kel - lo

Lapset seisovat piirissä heiluttaen molempia käsiään. Suuren kellon soidessa heilutetaan käsiä olkapäästä alkaen, pienen kellon soidessa kyynärvarresta alkaen ja pikku kellon kilistessä heilutellaan vain etusormia.

3. Oi pienoseni kanaset.

Vilkaasti.

Lapset seisovat piirissä. »Kukko» ja »kanat» marssivat jäljekkäin piiriin sisässä lasten laulaessa. Laulun loputtua paukuttavat piirissä seisovat lapset käsiään, jolloin kukko ja kanat pelästyneinä juoksevat paikoilleen piiriin.

4. Laineissa lahden.

Hilpeästi.

Suljettu piiri. Valitaan joukosta suuria ja pieniä kaloja, eri nimellisiä. Nämä juoksentelevat piirin sisässä tehden uimaliikkeitä. Laulettaessa: »Pinnalle nyt», seisahtuvat he ja nousevat varpailleen päätään ylös kurottaen; laulettaessa: »Pohjahan päin», kumartuvat he eteenpäin.

5. Piiri pieni pyörii.

2 v. Piiri pieni j. n. e.
sormet panee soo, soo, soo,
kengän kärjet koo, koo, koo.

3 v. Piiri pieni j. n. e.
toisiansa tervehtää,
sitten paikoillensa jää.

Kaikki lapset seisovat piirissä laulaen ja pyörien. Laulettaessa: »kädet panee: lip, lap, lap», seisahdutaan ja paukutetaan käsiä yhteen; laulettaessa, »genkän kannat kip, kap, kap», lyödään kenkien kantoja maahan; toinen värssy samoin kuin edellinenkin kunnes laulettaessa: »Sormet panee soo, soo, soo, viitataan kädellä etusormi pystyssä, ja »kengän kärjet koo, koo, koo», kosketaan kengän kärjillä maahan. Viime värssyn alku myös kuin edellisten; lopussa kumartelevat lapset toisilleen.

6. Pieni metsälintu.

2 v. Lintu metsikköhön
laittaa pirttisen:
Säästäkääte linnun
koto pienoinen.

3 v. Pieni lintu laulaa
kunnes väsähtää,
turvallisna nukkuu
siiven alla pää.

Iso piiri, jonka keskellä juoksentelee muutamia lapsia käsiään siipinä heilutellen. Viimeistä värssyä laulettaessa »lentää» kukin »lintunen» jonkun piirissä olijan luo ja nojaa päänsä hänen olkaansa vasten. Nämä pääsevät sitten vuorostaan linnuiksi.

7. Pieni pyörä kieppuaa.

Pie - ni pyö - rä ah - ke-raan näin se käy - pi ai - na vaan:

Tik - ke, tik - ke, tik - ke tak; tik - ke tak, tik - ke tak;

tik - ke, tik - ke, tik - ke tak; tik - ke, tik - ke tak.

2 v. Sitten pyörä rukissa
suurempi jo on,
näin se mennä surisee,
ei oo toimeton.
Pyöri, pyöri, pyöräni,
laita lanka lujaksi.

Surrur, rurrur, rurrur, ruu; surrurruu, surrurruu;
surrur, rurrur, rurrur, ruu; surrurrurrur ruu,

3 v. Myllyssä on kuitenkin
pyörä mahtavin,
jyvät jauhaa jyristen
isän säkkihin.
Myllär' poski jauhossa
levähtävi illalla.

Lippe, lippe, lippe, lap; lippe lap; lippe lap;
lippe, lippe, lippe, lap; lippe, lippe, lap.

Iso piiri. Lapset kohottavat kätensä kyynärpäästä eteenpäin, pyörittävät sitä ranteesta etusormi ojennettuna, täten kuvatena kellon pyörän pyörintää. Lauletaessa: »Tikke, tikke» j. n. e. pidetään kädet suorina alhaalla ja heilutetaan ranteista eteen ja taakse.

Rukin pyörää kuvatessa pyöritetään kättä kyynärpäästä ja lauletaessa: »Surrur» j. n. e. jäljitellään käsin ja jaloin kehruu-liikkeitä.

Myllynpyörää kuvatessa pyöritetään käsivartta olkapäästä alkaen ja laulettaessa »Myllär poski» j. n. e. kallistetaan pää kättä vasten, jonka kyynärpäätä oikea käsi tukee. Laulettaessa: »Lippe, lippe j. n. e. kuvataan käsin ja jaloin myllyn kolketta.

8. Paja-leikki.

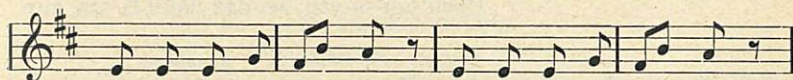
Reippaasti.

1 v. Reip-pa-has-ti liet-somaan, rau-taa täs-sä ta-o-taan!

Reip-pa-has-ti liet-somaan, rau-taa täs-sä ta-o-taan!

Kau-as kuu-luu kal-ke, työss' on po-jat, pal-keet.

Reip-pa-has-ti liet-somaan, rau-taa täs-sä ta-o-taan.

2 v. ∴ Niin sä kasvat mieheksi,	3 v. ∴ Riemumiellä työhön vaan
vartut kunnon sepäksi. ∴	kelpo työmies palkitaan! ∴
Laitat lukot, avaimet,	Terveys ja voima
muutkin talon tarpehet.	siit' on palkintoina.
Niin sä kasvat mieheksi,	Riemu miellä työhön vaan,
vartut kunnon sepäksi!	kelpo työmies palkitaan!

Lapset seisovat kahdessa rivissä vastakkain. Toinen rivi takoo, pitäen toista kättään vasarana, toista alasimena. Toinen rivi nostaa nyrkissä olevia käsiään ylös ja alas, kuvaten palkeella lietsomista. Eri värssyjä laulettaessa voivat rivit vaihtaa tehtäviä.

9. Kyyhkyslakka.

Nyt kyyhkys-lak-ka au-ke-aa, pois kyyhky-set rie-mui-ten

kii-ruh-taa. He-len-tää kuk-ka-ke-dol-len, sen lois-to

heist' on mie-luinen. { Kun saa-puu he jäl-leen nuk-kumaan, me
Siell' lau-su-van hei-dän kuul-la saa, kun

sul-jem-me lak-ka-sen uu-des-taan. } Kur-rur-rur-ruu; kur-
haus-ka on va-paa-na ku-ker-taa: }

Kyyhkyset.

rur-rur-ruu; kur-rur-rur-ruu; kur-rur-rur-ruu.

Lapset seisovat suljetussa piirissä, joukko nukkuvia »kyyhkysiä» keskellään. Laulettaessa sanaa: »aukeaa», levittävät lapset piirin ja nostavat kädet koholleen, jolloin »kyyhkyset» lentelevät vapaasti sekä piirissä että sen ulkopuolella; kun saavutaan sanoihin: »kun saapuu he jälleen nukkumaan», kerääntyvät kyyhkyset piirin sisälle, kuten alussakin, ja piiri sulkeutuu, »kyyhkyset kuhertavat».

10. Tuulimylly.

Vilkaasti.

J. Stangenberger.

1. v. Näin se tuu - li - myl - ly käy; Tuu - li tun - tuu,

vaan ei näy; Myl - ly pyö - rii a - la - ti, Tau - koo -

mat - ta ym - pä - ri.

2 v. Lysti meidän myllynä
leikkien on pyöriä.
Aika armas kuluvi,
iloksi ja riemuksi.

Neljä lasta asetetaan siten, että he muodostavat ristin lattian keskelle. Jokaiseen heistä liittyy niin monta toveria kuin vain riittää, ja niin on meillä suuret myllyn siivet. Siipien on pysyttävä suorina ja lujina tahdissa pyörittäessä.

11. Vesimylly.

Vilkaasti.

1 v. Kas, myl - lyn sal - pa au - ke - nee. Oi kuin - ka kos - ki

hyökkä - see! Se rat - taan al - le pau - ha - jaa Ja ra - tas ru - pee

- 2 v. Mut' myllär tahtoo huoahtaa,
 hän veden kulun salpajaa,
 ja mylly seisoo rattaineen,
 ves' juoksee poies hiljalleen.
 Ei enää kuulu kolketta,
 kuin vasta kuului:
 lip, lap, lap, lap, lip, lap, lap, lap.

Neljä lasta muodostaa myllynrattaan keskelle piiriä. Piiri heiluttaa käsiään edes ja takaisin. Ensimmäistä värssyä laulettaessa pyörii ratas ensin hitaasti, sitten yhä kiihtyen. Sanoja: »lip, lap» j. n. e. laulettaessa taputtavat piirissä olijat käsiään. Toisen värssyn alussa hiljenee jo rattaan vauhti, kunnes se kokonaan seisahtuu, kuten piirissä olijain kädetkin. Loppu säettä laulettaessa taputetaan käsiä taaskin.

12. Talon työt.

vää? Kat-sos näin, näin ta-lon poi-ka, Kat-sos näin, näin ta-lon

poi-ka, Katsos.näin, näin ta-lon poi-ka Ruis-ta maahan kyl-vää.

2 v. — — — Ruista maahan leikkaa.

3 v. — — — Rukihinsa puipi.

4 v. — — — Rukihinsa jauhaa.

5 v. — — — Ruista myymään ajaa.

6 v. Arvaas kuinka äiti sitten j. n. e.

taikinata vastaa.

7 v. — — — Leipiänsä leipoo.

8 v. — — — Leivät sitten paistaa.

9 v. — — — Työstä tullen lepää.

Iso piiri pyörii aina siksi, kunnes tullaan sanoihin: »Katsos näin, näin» j. n. e., jolloin aina tehdään kuhunkin värssyyn kuuluvat liikkeet.

13. Uimassa.

Iloisesti.

R. Herzberg.

(Tyt - tö)

Poi-ka täs - sä ui jär - ven ran - - ta - sel - la,

Han - - het ne al - ka - vat ih - - me - tel - lä,

Pe - se - yy ja ui - pi kuin kel - po mies. On-ko se

Rien - tä - vät - pä kat - so-maan jo - ka mies.

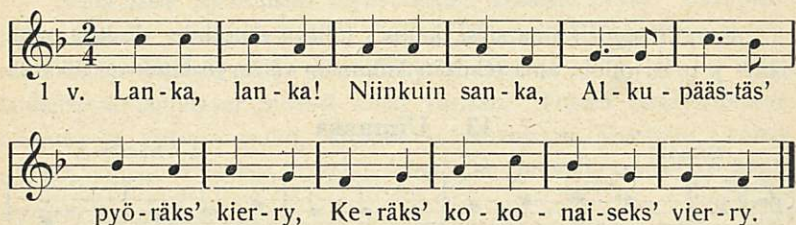

hau - ki vai lie - kö se sär - ki, vai ka - la - lok - ki? Ei

Lapset seisovat piirissä, yksi on keskellä uijana, muutamia hanhina myös piirin sisällä. Uija pesee itseään j. n. e. ja hanhet, jotka kulkevat peräkkäin kädet lanteilla ja hanhen käyntiä matkien, saapuvat uteliaina uijaa tarkastelemaan laulaen: »Onko se hanhi, vai liekö se särki, vai kalalokki? Ei käsitä järki.» Loppu-osan laulaa taaskin piiri.

14. Lanka.

2 v. Lanka korja,
 pääsi norja
 lauettokohon sisimmäinen,
 näin kun laulaa piirikäinen.

3 v. Lanka kulta,
 päät jo sulta
 liittyy toinen toisehensa,
 leikki loppuu riemuinensa!

Iso piiri. Käsikäteén kaikki muut, paitsi ensimmäinen ja viimeinen. Ensimmäinen asettuu keskelle piiriä kerän pohjalliseksi ja viimeinen alkaa juoksuttaa lankaa pohjallisen ympäri, ja niin saadaan kerä valmiiksi. Toisen värssyn alussa pujottautuu sisimmäinen toisten käsien alitse ulos, vetäen koko rivin jälessään, kolmannen värssyn lopulla liittyvät kaikki yhdeksi piiriksi.

15. Sinkoillen.

Sin - koil - len, leik - ki - en lu - mi tu - - lee, peit - tää
 maan, Niit - ty - set, pel - to - set, val - ke -
 al - la vai - pal - laan.

2 v. Lumi sul',
 kevät tul',
 vilja nousi, vihannoi,
 kukoistui,
 kumartui,
 — lapsi samoin tehdä voi!

Lapset seisovat piirissä kädet nostettuina eteenpäin ja liikuttelevat sormiaan, täten osottaen lumihiteiden lentoa. Toisen värssyn alussa lasketaan kädet äkkiä alas, otetaan toisten käsistä kiinni ja laulettaessa: »kukoistui, kumartui», lapset ensin notkistavat polviaan, sitten kumartavat, ja viime sanoissa toistetaan samat liikkeet vielä kerran.

16. Puutarhurileikki.

Nyt lait-takaamme puutar-ha, kas, tuos-sa on sen hoi-ta-ja! Hän

pui-ta pii-riin is-tut-taa, Nii-tä kas-taa, hoi-va-jaa.

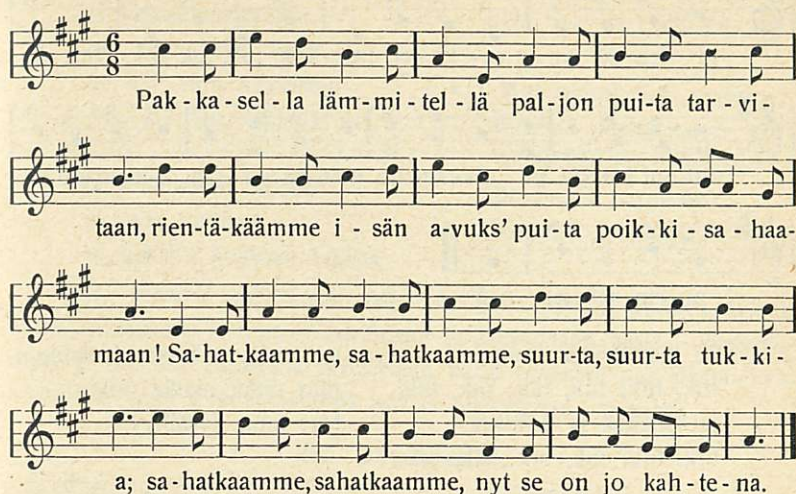
2 v. Ja puut ne kasvaa ihanat
ja tuulessa noin heiluvat.
Ja hoitaja on mielissään,
taputtaapi käsiään.

3 v. Kun päivä onpi helteinen,
niin taipuu latvat kasvien.
Ja nyt ne huokaa janoaan,
hoitaja on suruissaan.

4 v. Jo sataa, sataa katsokaa!
ja kasvi raukat juoda saa,
ne päänsä nostaa jällehen,
ja kumartavat riemuitten.

Iso piiri. Yksi lapsista on puutarhuri. Laulettaessa: »Hän puita piiriin istuttaa», ottaa puutarhuri piiristä joitakuita ja istuttaa ne puiksi piirin sisään. Laulettaessa: »Niitä kastaa, hoivajaa», on puutarhurilla olevinaan kastelukannu kädessä, josta kaataa puiden juurille vettä. Laulettaessa: »Ja tuulessa noin heiluvat», huojuvat puut, jonka jälkeen hoitaja taputtaa käsiään. Kun lauletaan: »Niin taipuu latvat kasvien», taivuttavat puut päänsä alas, ja sen jälkeen nojaa hoitaja päänsä kättään vasten ja on suruisen näköinen. Laulettaessa: »Ja sataa» j. n. e. piirissä olijat nostavat kätensä eteen liikutellen sormiaan ja silloin nostavat puut päänsä ylös ja kumartavat piirissä olijoille.

17. Pakkasella lämmitellä.

Pak - ka - sel - la läm - mi - tel - lä pal - jon pui - ta tar - vi -
 taan, rien - tä - käämme i - sän a - vuks' pui - ta poik - ki - sa - haa -
 maan! Sa - hat - kaamme, sa - hatkaamme, suur - ta, suur - ta tuk - ki -
 a; sa - hatkaamme, sahatkaamme, nyt se on jo kah - te - na.

2 v. Pakkasella lämmitellä
 paljon puita tarvitaan.
 rientäkäämme isän avuks'
 kaikki puita pilkkomaan!
 Hakatkaamme, hakatkaamme
 reippahasti halkoja!
 Hakatkaamme, hakatkaamme
 — nyt se on jo kahtena!

3 v. Pakkasella lämmitellä
 paljon puita tarvitaan,
 rientäkäämme isän avuks'
 puita pinoon latomaan!
 Latokaamme, latokaamme,
 pino pitkä, korkea!
 Latokaamme, latokaamme,
 — nyt se on jo valmisna!

Lapset pyörivät suuressa piirissä ympäri joka värssyn neljän ensimmäisen säkeen kestäessä. Seuraavain säkeiden ajan seisovat he paikoillaan ja tekevät he laulun tahdin mukaan kussakin värssyssä esiintyvät liikkeet.

18. Junasilla.

Näin pit - kä ju - na kul - ke - vi, Tuk, tuk, tuk, tuk, tuk, tuk, ja

- 2 v. Se kierteleä ja kaartelee, Jo tuolta näämme Helsingin,
tuk, tuk; tuk, tuk; tuk, tuk; niin pitkä matka olikin!
ja viheltää ja puhisee Nyt juna pysähtyy.
tuk, tuk; tuk, tuk; tuk, tuk.

Kaksi lasta asettuu peräkkäin seisovan rivin eteen, pitäen kiinni toinen toistaan kädestä. Kaikki muut pitävät kiinni edellä seisovan olkapäistä. Junan lähtiessä liikkeelle liikuttelevat veturina olijat käsiään kiertäen edes ja takaisin, täten matkien veturin alla olevien rautojen ja pyörien liikkeitä. Laulun loputtua tulevat uudet lapset veturiksi. Veturi saa ohjata junan kulun mielensä mukaan.

19. Kellot.

2 v. Nuo tornikellot unta
ei kaipaa ensinkään,
jos sataa vettä, lunta,
ne käy vain käyntiään:
Tik, tak, tik, tak, tik, tak.

3 v. Ja seinäkellot hakkaa
ja ovat uutterat,
ei nekään koskaan lakkaa,

vaan aina raksavat:
Tik, tak, tik, tak, tik, tak.

4 v. Mut taskukellon vertaa
ei liene juoksemaan,
tuhannen tuhat kertaa
ne lyödä napsuttaa:
Tik, tak, tik, tak, tik, tak.

Joka värssyä laulettaessa pyörii iso piiri ympäri kunnes tullaan viime säkeeseen, jolloin seisahdutaan ja heilutetaan käsiä. Ensimmäisessä ja toisessa värssyssä heilutetaan käsiä olkanivelestä alkaen, kolmannessa vaan kyynärnivelestä asti ja viimeisessä ranteesta.

20. Joululaulu.

2 v. Hänpä hymyellen
tupahan jo saa.
Lapset tanssiellen
häntä seurajaa.

3 v. Kynttilät ne hohtaa
tähtösinä niin,
sepä mielen johtaa
Betlehemihin.

4 v. Loista lapsen tiellä,
joulun tähtöinen!

Lauletaan piirissä joulukuusen ympäri kulkiessa.

Oi, niin ilomiellä
sua katselen!
5 v. Näithän, tähti, Herran
lapsosenakin,
pienihän ol' kerran
Vapahtajakin.

6 v. Loistit kirkkahasti
silloin seimehen,
loistat siitä asti
aina eelleen.

21. Sokko arvaa.

Leikkijät muodostavat piirin ja hyppivät aika vauhtia ympäri. Keskellä piiriä on sokko keppi kädessä. Äkkiä koputtaa hän kepillä lattiaan huutaen: »seis!» Piiri seisahtuu ja sokko menee keppi koholla edessään piiriä kohti. Kenen kohdalle keppi sattuu, se tarttuu siitä kiinni, jonka jälkeen sokko kysyy: »kuinkas tämä lintu visertää?» tai »kuinka lammis, lehmä, kissa, koira j. n. e. ääntää?» Toinen vastaa matkimalla eläinten ääniä, ja sokon on koetettava arvata, kuka kepeistä-pitäjä on. Kolme kertaa saa sokko samalta lapselta kysyä ja sen jälkeen arvata ja jos hän arvaa, tulee tämä nyt vuorostaan sokoksi, mutta ellei sokko arvaa, niin taputtavat piirissä olijat käsiään ja alkavat uudelleen tanssia sokon ympärillä ja niin saa sokko arvata, kunnes arvaa oikein.

22. Jaakko, kussa olet.

Lapset seisovat suuressa piirissä käsikädessä. Keskellä on kaksi sokkoa: Jaakko ja Eeva. Eevan on etsittävä Jaakko, joka koettaa häntä paeta. Eeva saa kysyä tuontuostakin: »Jaakko kussa olet?» »Täällä», vastaa Jaakko ja koettaa kiireesti paeta taas toiselle suunnalle. Kun Eeva sitten lopuksi saa Jaakon kiinni, valitaan uudet sokot.

23. Luostarin avaimet.

Avainten etsijäksi valitaan henkilö, joka ei leikkiä tunne. Otetaan sitten suuri huivi, jonka ripsuihin salaa kiinnitetään avain-nippu ja sidotaan huivi etsijän hartioille. Lapset seisovat piirissä etsijän ympärillä ja etsijä on siinä luulossa, että avaimet kulkevat piirissä kädessä käteen. Hän kulkee ympäri ja etsii, jolloin aina ne, joihin hän on selin, hiljaa nykäisevät huivin reunassa avain-nippua, niin että se kilahtaa. Kun sokko lopulta löytää avaimet, on leikki päätynyt.

24. Sormus kulkee.

Otetaan pitkäkhö nuora, pujotetaan siihen sormus ja sidotaan molemmat päät yhteen, jonka jälkeen lapset asettuvat piiriin kukin nuorasta molemmin käsin löysästi kiinni pitäen. Nyt aletaan liikuttella käsiä kiinni vierustoverien käsiin ja lähetetään näin sormus kiireellä kiertämään pitkin nuoraa. Mutta samalla on sormus pidettävä niin ettei sitä näy. Yksi on etsijänä keskellä, ja se, jolta hän sormuksen löytää, jää vuorostaan etsijäksi.

25. Sormillelyöntiä.

Seisotaan piirissä lähekkäin, kädet nostettuina eteen. Yksi lapsista on piirin keskellä ja koettaa nopeasti sinne tänne liikkuen saada läpätynsi jonkun käsille, mutta aina hänen lähestyessään lasketaan kädet nopeasti alas. Se, jonka käsille lyönti kuitenkin osuu, joutuu vuorostaan lyöjäksi.

26. Nenäliinan heittoa.

Istutaan piirissä. Yksi on keskellä nenäliinaa kiinni ottamassa. Istujat viskovat nenäliinaa hyvin nopeasti toiselta toiselle tai niin pitkälle kuin se lentää. Sen, jonka kädestä liina saadaan kiinni, tai joka sen pudottaa, on mentävä vuorostaan liinan tavoittajaksi.

27. Hernepussin heittoa.

Seisotaan piirissä ja heitellään nopeasti hernepussia toiselta toiselle. Keskellä on pussin tavoittaja. Se, jolta hän sen kiinni saapi, joutuu vuorostaan tavoittajaksi.

28. Näkkisillä.

Joku lapsista valitaan näkiksi, jonka jälkeen hänelle piirustetaan suurenlainen ympyrä ja sen rajojen ulkopuolelle ei näkki saa juosta. Muut leikkijät juoksevat nopeasti ympyrän yli huutaen: »Kasta helmas näkki!» Se, jota näkki saa hipaistuksi, joutuu vuorostaan näkiksi.

29. Ruohonäkkisillä.

Leikitään ruohokentällä ilman rajoja. Näkki ei saa ottaa kiinni niitä, jotka kyykistyvät ruohoon. Näkkiä hännätään sanomalla: »Nä-kille puuroa keitetään, kermaa sekaan heitetään!»

30. Haukkasilla.

Valitaan haukka ja kana. Kana seisoo haukan edessä ja kanan jäljessä toinen toisestaan kiinni pitäen seisovat kananpojat. Haukka sanoo kanalle:

- »Hion, hion kynsiäni». —
- »Minkätähden sitä teet?»
- »Sinun pahan poikas tähden.»
- »Mitä pahaa poikani teki?»
- »Söi tuo minun kauramaani.»

Haukka koettaa nyt ottaa kiinni jonkun kananpojista, joita kana koettaa suojella siten, että kädet levällään juoksee aina haukan eteen. Kananpojat pysyttelevät kanan takana parhaansa mukaan. Kananpoika, joka joutuu kiinni, tulee silloin haukaksi ja haukka kanaksi.

31. Lintusilla.

Lapset asettuvat käsikkäin piiriin seisomaan. Yksi lapsista valitaan ostajaksi ja tämän on poistuttava niin kauas, ett'ei hän kuule mitä piirissä olijat päättävät. Sill'aikaa valitsevat nämä keskuudestaan muutamia lintuja ja antavat kullekin jonkun linnun nimen. Linnut asettuvat piirin keskelle. Nyt saapuu ostaja ja kysyy esimerkiksi näin: »Onko lintutarhassa hanhea?» Jos nyt jollakin linnuista on »hanhi» nimenään, on hänen alettava nopeasti paeta ostajaa. Piirissä olijat pitävät kädet ylhäällä. Kun sitten lintu on saatu kiinni, tulee ostaja uutta lintua kysymään ja näin jatketaan leikkiä, kunnes kaikki linnut ovat ostajalla. — Jos lintuja on paljon ja ostaja alkaa väsyä, saavat piirissä olijat auttaa häntä, estämällä linnun liian nopeata pakenemista.

32. Joutsenet ja hanhet.

Valitaan kaksi voimakkainta lasta joutseniksi, jotka seisovat käsikädessä vastapäätä hanhia, jotka taas seisovat peräkkäin pitkässä rivissä. Joutsenet ja hanhet keskustelevat keskenään seuraavasti:

»Mistäs tulet, mistäs tulet,
hanhi, hanhi valko?»

»Meren rannalta valkealta,
joutsen, joutsen ylpee.»

»Mitä siellä tekemästä,
hanhi, hanhi valko?»

»Poikiani pesemästä,
joutsen, joutsen ylpee.»

»Pesitkös sä munkin pojat,
hanhi, hanhi valko?»

»Itse siellä äsken olit,
joutsen, joutsen ylpee.»

»Vai et pessyt poikiani,
hanhi, hanhi valko?»

»Niin, en pessyt poikiasi,
joutsen, joutsen ylpee.»

»Nyt et pääse portin läpi,
hanhi, hanhi valko!»

»Olen siitä päässyt ennenkin,
joutsen, joutsen ylpee.»

Nyt ryntää ensimmäinen seisovaa paria kohti ja koettaa työntäytyä heidän välitsensä. Kun hän on päässyt läpi seuraavat muut hanhet esimerkkiä, kunnes kaikki ovat päässeet portin läpi. — Seuraavalla kerralla valitaan uudet joutsenet.

33. Yösijan pyytäminen.

Asetetaan tuoleja piiriin niin monta, että vain yksi osanottajista jää ilman paikkaa. Hän lähtee nyt piiriä kiertämään toisen luota toisen luo sanoen:

»Hyvä herra, haaraparta, annatko mulle yösijaa?» tai »Hyvä rouva, mustatukka, annatko mulle yösijaa?» Jos vastataan kieltävästi, menee hän edelleen, mutta jos vastataan myöntävästi, niin on kaikkien istujain vaihdettava majoja, jolloin yösijan etsijä koettaa päästä jollekin paikalle istumaan ja se, joka silloin jää paikatta tulee vuorostaan yösijan kysyjäksi. Jos leikkijät jäävät liian kauaksi aikaa samalle paikalle, niin yösijan hakija saa huutaa: »Muuttakaa majaanne, siirtäkää sijanne!» Silloin on kaikkien siirryttävä uudelle paikalle

34. Polttaa, polttaa.

Yksi osanottajista poistuu huoneesta ja toiset piilottavat sillä aikaa esim. avaimen, niin että se jää hiukkasen näkyviin. Sitten kutsutaan hakija sisään. Nyt on varottava, ettei katsota sinnepäin, missä piiloitettu esine on. Silloin kun hakija tulee lähelle esinettä, sanotaan hänelle: »polttaa, polttaa!» Jos hän on aivan lähellä, niin sanotaan: »Kovasti polttaa!» Kun esine on löytynyt, valitaan uusi etsijä. — Leikkiä voidaan leikkiä myös siten, että yksi on piilottaja ja kaikki muut etsijöitä. Se joka tulee lähelle piilotettua esinettä, sen nimeä huutaa piilottaja sanoen esim. näin: »Mattia polttaa, Annia polttaa kovemmin j. n. e. Se, joka esineen löytää, joutuu vuorostaan piilottajaksi.

35. Leivän myynti.

Osanottajat seisovat harvassa rivissä peräkkäin, etumainen on leipuri. Yksi lapsista on ostaja, joka tulee leipurin luo ja sanoo: »Ostaisin yhden leivän.» Tähän vastaa leipuri: »Tavoita takahyllyltä!» Nyt ostajan on koetettava lyödä viimeistä rivissä, ennenkuin tämä ehtii asettua leipurin eteen. Juoksijoilla on lupa pujahtaa rivin läpikin, jos haluavat. Jos nyt ostaja saa lyödyksi pakenijaa ennen tämän perille pääsöä, pääsee hän itse leipuriksi ja lyöty joutuu ostajaksi; ellei ostaja onnistu kiinni-otossaan, täytyy hänen uudelleen lähteä ulos leivän ostoon.

36. Kivi on kuollut esine.

Keskelle leikkipaikkaa asettuu yksi lapsista istumaan tai makamaan aivan liikahtamatta. Toiset käyvät hänen ympärillään hokien: »Kivi on kuollut esine», ja koskevatkin he kiveä, kunnes tämä äkkiä hyppää ylös ja koettaa saada lyödyksi jonkun leikkijöistä tai joitakuita, ennen näiden maaliin tai huoneessa vastakkaisiin seiniin asti joutumista. Kaikki lyödyt tulevat myös kiviksi ja auttavat kiinni-otossa. Leikkiä jatkuu, kunnes kaikki ovat joutuneet kiinni. Ensimmäisellä kerralla on sen oltava kivenä, jota ensin lyötiin.

37. Arvoittelua.

Otetaan joku pieni esine, piiloitetaan se selän takana toiseen käteen ja annetaan sitten toisen arvata, kummassa kädessä esine on. Jos arvaaja arvaa, saa hän panna merkin omaan ruudukkoonsa, jos hän ei arvaa, saa arvuuttaja panna omaan ruudukkoonsa merkin. Aina kun arvaaja arvaa, saa hän vuorostaan piiloittaa esineen. Se, jonka ruudukko ensimmäiseksi tulee täyteen, on voittanut. — Voidaan leikkiä niinkin, että suurempi lapsijoukko arvaa kahdessa eri ryhmässä.

P	A
+	○
+	○
+	○
+	

38. Ristikko peli.

Molemmat pelaajat asettelevat vuorotellen merkkejään väleihin ja nurkkiin, ja se, joka ensin ilman, että toinen on voinut estää häntä oman merkkinsä tielle pistämällä, saa kolme merkkiään vieretysten tai nurkatusten, on voittanut.

○			+	-
○		+		
○	+			○

39. Isän koti.

Toinen leikkijä lähtee isän kodista kiertelemään ja toinen määrää mihin paikkaan on kulloinkin mentävä. Ja piirretyn tien yli ei saa kulkea, eikä muutenkaan niihin yhtyä. Kun näin on käyty joka kohdassa, saa matkaaja nyt koettaa päästä takaisin isän kotiin samoin piirustamalla uuden tien. Jos hän rikkoo s. o. satuttaa vanhoihin teihin, tulee aina yksi pukki isän talon katolle ja ne nauravat hänelle hänen kotia palatessaan.

SISÄLLYS.

I. Leikkejä ja loruja äidin polvella.

	Siv.		Siv.
1. Körö, körö kirkkoon	5	7. Ken söi kesävoin	7
2. Leivon, leivon leivän	5	8. Hiiri metsähän menevi	7
3. Harakka huttua keittää	5	9. Kukko ja kana menivät kylpemään	8
4. Onko koira kotona	6	10. Minä menin Melkkolaan	9
5. Vedetään nuottaa	6	11. Oli ennen ukko ja akka	9
6. Täss' on viisi vikkelätä	7	12. Oli kerran kaksi koiraa	9

II. Laulu- ynnä muita leikkejä.

1. Jänö-leikki	10	21. Sokko arvaa	26
2. Kellot soivat	10	22. Jaakko, kussa olet	26
3. Oi, pienoseni kanaset	11	23. Luostarin avaimet	26
4. Laineissa lahden	11	24. Sormus kulkee	27
5. Piiri pieni pyörii	12	25. Sormille lyöntiä	27
6. Pieni metsälintu	13	26. Nenäliinan heittoa	27
7. Pieni pyörä kieppuaa	13	27. Hernepussin heittoa	27
8. Paja-leikki	15	28. Näkkisillä	27
9. Kyyhkyslakka	16	29. Ruohonäkkisillä	28
10. Tuulimylly	17	30. Haukkasilla	28
11. Vesimylly	17	31. Lintusilla	28
12. Talon työt	18	32. Joutsen ja hanhet	29
13. Uimassa	19	33. Yösjän pyytäminen	29
14. Lanka	20	34. Polttaa, polttaa	30
15. Sinkoillen	21	35. Leivän myynti	30
16. Puutarhuri-leikki	22	36. Kivi on kuollut esine	30
17. Pakkasella lämmitellä	23	37. Arvoittelua	31
18. Junasilla	23	38. Ristikko-peli	31
19. Kellot	24	39. Isän koti	31
20. Joululaulu	25		

SATUPIRTTI

Sarja kirjasia lapsille.

Useimmat ovat kuvallisia. Hinta vain 20 p.

1. Selma Lagerlöf: **Kultasydän.**
2. Arthur Ransome: **Pientä metsän väkeä.**
3. Anna Sahlstén: **Joulutonttujen luona.**
4. " " **Pikku Kertun joulu.**
5. Juhani Aho: **Kolme lastua lapsille.**
6. Z. Topelius: **Jaloa kylvöä.**
7. Anni Swan: **Jänis Vemmelsäären seikkailuja I.**
8. " " " " **II.**
9. " " " " **III.**
10. **Intiaanien taru Hiawathasta.**
11. **Sindbadin merkilliset matkat.**
12. **Leikkejä pienille lapsille.**
13. **Kuninkaallinen lootus.**
14. Anna Sahlstén: **Nukkekaupassa.**
15. " " **Joulutunnelma.**

Sarjaa jatketaan.

Seuratkaa tämän sarjan kehitystä! Siihen tulee paljon *kuvallisia* ja *hauskoja* kirjasia.

Hinta 20 p.